

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD.....	7
1 K PODSTATĚ VĚDY	9
2 PROPAST MEZI VĚDOU A FILOZOFIÍ	13
2.1 Absentující článek mezi přírodními a humanitními vědami	14
2.2 Věda jako rovnováha rozumu	15
2.3 Je vědec „vzdělaným ignorantem“?	17
2.4 Technický a filozofický zájem o vědu	19
2.5 Zastaralá filozofie ve spisech vědců	21
2.6 Být informovaný anebo rozumět	23
2.7 Fakta a pojmy	24
2.8 Schéma popisu	27
2.9 Porozumění na základě analogie	30
2.10 Aristotelovské schéma přírodní vědy	32
2.11 Od „zmatených shluků“ k principu dostupného chápání	34
2.12 Věda a filozofie jako dva konce jednoho řetězce	36
2.13 Vědecká a filozofická kritéria pravdy	40
2.14 Praktické použití filozofické pravdy	42
3 KLASIFIKACE VĚD.....	46
3.1 Typy klasifikace věd	47
3.2 Klasifikace společenských věd	49
4 PROBLEMATIKA SPOLEČENSKÉ VĚDY	52
4.1 Počátky úvah o společnosti.....	52
4.1.1 Křesťanské pojetí dějin a společnosti	54
4.1.2 Pojetí dějin a společnosti v renesanci	54
4.1.3 Úvahy o společnosti a dějinách v osvícenství	55
4.2 Počátky pozitivismu ve vědě	55
4.2.1 Marxistické pojetí věd o společnosti	56
4.2.2 Spor o společenské vědy v německém novokantovství	56
4.3 Strukturalismus.....	58

4.4 Škola Annales	60
4.4.1 Zakladatelé a metodologie	60
4.4.2 Metodologické využití pojmu mentality	62
5 PROBLÉM VĚDECKOSTI SPOLEČENSKÝCH VĚD	63
5.1 Podstata pochybností o vědeckosti společenských věd	63
5.2 Význam myšlenky jednoty světa pro určování statusu společenských věd	64
5.3 Zákon ve společenské vědě.....	65
5.3.1 Rozdíly mezi přírodními a společenskými zákony	65
5.4 Vliv lidské činnosti na společenské zákony	66
6 REDUKCIONISMUS VE SPOLEČENSKÉ VĚDĚ	69
6.1 Monokauzální přístupy a jejich omezení.....	69
6.2 Sociobiologie: Přístup a kritika	70
7 SOCIOLOGICKÉ A PSYCHOLOGICKÉ PROBLÉMY VÝZKUMU VĚDY.....	72
7.1 Sociologická dimenze	72
7.2 Jak narativní klam ovlivňuje vědeckou práci	76
7.2.1 Nebezpečné důsledky narativity.....	77
7.2.2 Ideologická indoktrinace vědy	81
8 ROLE METODY VE VĚDĚ	84
8.1 Formulace požadavek programu empirické sociologie	87
8.2 Práce s fakty ve společenské vědě	93
8.3 Metodická funkce obecné teorie.....	95
9 OBECNÉ METODY POUŽÍVANÉ VE VĚDÁCH	97
9.1 Nejvíce rozšířené metody moderní společenské vědy	97
9.1.1 Metoda postupu od abstraktního ke konkrétnímu.....	97
9.1.2 Historická metoda.....	100
9.1.3 Historickosrovnávací metoda	103
9.1.4 Systémově strukturní metoda.....	105
9.1.5 Metoda analogie.....	111
9.1.6 Metoda extrapolace.....	112
9.1.7 Metoda modelování.....	115
9.1.8 Statistické metody	119
9.1.9 Experiment	122

10 ZÁKLADNÍ POJMY VE VĚDĚ A VÝZKUMU, CO JE CO	125
10.1 Metodologie.....	126
10.1.1 <i>Procedury.....</i>	<i>130</i>
10.1.2 <i>Technika.....</i>	<i>133</i>
10.2 Výzkum a průzkum	133
10.3 Validita a reliabilita	134
10.3.1 <i>Validita.....</i>	<i>134</i>
10.3.2 <i>Reliabilita.....</i>	<i>135</i>
10.4 Metody a cíle vědeckého poznání	135
10.5 Empirické formy prověření vědeckého zkoumání: falzifikace a verifikace	136
10.6 Metodologie pedagogického výzkumu	138
10.7 Proces vědeckého poznání v pedagogice	139
10.7.1 <i>Etapy pedagogického výzkumu.....</i>	<i>139</i>
10.7.2 <i>Klasifikace výzkumných metod.....</i>	<i>141</i>
10.8 Pozorování	142
10.8.1 <i>Průběh pozorování</i>	<i>143</i>
10.8.2 <i>Druhy pozorování</i>	<i>143</i>
10.9 Dotazník.....	145
10.9.1 <i>Druhy otázek</i>	<i>147</i>
10.9.2 <i>Způsoby využití dotazníku</i>	<i>148</i>
10.9.3 <i>Výhody a nevýhody dotazníku.....</i>	<i>148</i>
10.10 Rozhovor	149
10.10.1 <i>Tazatel a dotazovaný v rozhovoru.....</i>	<i>149</i>
10.10.2 <i>Otázky v rozhovoru.....</i>	<i>150</i>
10.10.3 <i>Druhy a průběh rozhovorů.....</i>	<i>152</i>
10.10.4 <i>Anketa</i>	<i>153</i>
10.11 Studium dokumentů	154
10.11.1 <i>Způsob studia písemných dokumentů.....</i>	<i>155</i>
10.12 Organizace výzkumu	156
10.13 Metoda experimentu	157
10.13.1 <i>Experimentální techniky a projekty:.....</i>	<i>157</i>
10.13.2 <i>Ovlivňování a zkreslování.....</i>	<i>158</i>
ZÁVĚR.....	159
INFORMAČNÍ ZDROJE	160

PŘÍLOHA - SLOVNÍČEK SPECIÁLNÍCH VĚD A MEZNÍCH DISCIPLÍN	163
JMENNÝ REJSTŘÍK	167
VĚCNÝ REJSTŘÍK	170